

Regionstyrelsen

Yttrande över regionrevisorernas rapport 4/2025 Infrastrukturinvesteringarnas effekt på god ekonomisk hushållning

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande till regionrevisorerna över rapport 4/2025, Infrastrukturinvesteringarnas effekt på god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Regionrevisorerna har överlämnat rapport 4/2025, Infrastrukturinvesteringarnas effekt på god ekonomisk hushållning till regionstyrelsen för yttrande.

Regionrevisorerna bedömer att regionens tioåriga investeringsutrymme har beräknats bland annat utifrån hur de framtida kapitalkostnaderna förväntas påverka resultatet och vilken ekonomisk belastning regionen bedöms kunna hantera i förhållande till tvåprocentsmålet.

Regionrevisorerna bedömer att de ekonomiska konsekvenserna, i form av kapital- och driftkostnader, likväl som eventuell medfinansiering under respektive investerings hela livslängd presenteras på ett detaljerat och transparent sätt för varje berörd beslutsinstans i regionen.

Regionrevisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsens och trafiknämndens styrning av investeringar i kollektivtrafiken kan skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning på sikt.

Regionrevisorerna anser dock att det finns otydligheter i regionstyrelsens beredning till fullmäktige av Region Stockholms investeringsutrymme under den kommande tioårsperioden. Regionrevisorerna bedömer att dessa otydligheter medför osäkerheter och risker i regionens investeringsstyrning, vilket i sin tur kan påverka regionens förmåga att upprätthålla en god ekonomisk hushållning på lång sikt.

Regionledningskontoret ser regionrevisorernas granskningsrapporter som en del i Region Stockholms förbättringsarbete. Ett systematiskt arbete sker

inom regionledningskontoret för att beakta de bedömningar som regionrevisorerna lämnar i sina granskningsrapporter, samt vidta åtgärder där regionstyrelsen delar regionrevisorernas bedömning i de frågor som lyfts fram.

Bakgrund

Regionrevisorerna har överlämnat rapport 4/2025, Infrastrukturinvesteringarnas effekt på god ekonomisk hushållning till regionstyrelsen för yttrande.

I rapporten framgår att Region Stockholm står inför omfattande investeringar i kollektivtrafikens infrastruktur, med planerade utgifter på över 93 miljarder kronor under perioden 2025–2034. Dessa investeringar medför betydande framtida kapitalkostnader i form av avskrivningar och räntebetalningar, vilket riskerar att påverka regionens ekonomiska handlingsutrymme. Regionrevisorerna har därför granskat hur regionstyrelsen och trafiknämnden styr, följer upp och rapporterar investeringarnas ekonomiska konsekvenser.

I samband med beslut om budget beslutar regionfullmäktige om Region Stockholms investeringsutrymme för den kommande tioårsperioden. I enlighet med gällande lagstiftning har Region Stockholm tagit fram ett regelverk för god ekonomisk hushållning. Av detta framgår bland annat att Region Stockholm ska ha en uthållig ekonomi, vilket över tid kräver ett resultatöverskott som för regionen är beräknat till två procent av de samlade skatteintäkterna. Regionrevisorerna bedömer att regionens tioåriga investeringsutrymme har beräknats bland annat utifrån hur de framtida kapitalkostnaderna förväntas påverka resultatet och vilken ekonomisk belastning regionen bedöms kunna hantera i förhållande till tvåprocentsmålet.

Regionrevisorerna konstaterar att alla kollektivtrafikinvesteringar över 100 miljoner kronor, utöver att de beretts och beslutas av trafiknämnden, även bereds och beslutas av regionstyrelsen innan de slutligen beslutas av fullmäktige. Regionrevisorerna bedömer att de ekonomiska konsekvenserna, i form av kapital- och driftkostnader, likväl som eventuell medfinansiering under respektive investerings hela livslängd presenteras på ett detaljerat och transparent sätt för varje berörd beslutsinstans i regionen.

Granskningen visar att Region Stockholm har etablerat strukturerade processer för att hantera kollektivtrafikens investeringsverksamhet, men

regionrevisorerna anser att det fortfarande finns förbättringsområden för att säkerställa god ekonomisk hushållning på lång sikt. Samtliga granskade investeringsärenden har genomgått en beredningsprocess där beslutsunderlagen innehåller de delar som föreskrivs i regionens riktlinjer inom området. Det ekonomiska beslutsunderlaget inkluderar inte bara den initiala investeringsutgiften, utan även framtida kapitalkostnader såsom avskrivningar och räntekostnader under investeringens hela livslängd. I de fall där medfinansiering förekommer redovisas dess påverkan på regionens kostnader tydligt.

Regionrevisorerna lyfter i rapporten att trafiknämnden kontinuerligt följer upp investeringar i dimensionerna tid, kostnad och innehåll. Vid avvikelser tas nya beslutsunderlag fram med uppdaterade kalkyler som visar hur förändringar påverkar framtida kapitalkostnader.

Därtill lyfts att regionstyrelsen, i enlighet med fullmäktiges uppdrag, har infört en mer systematisk investeringsstyrning. Regionledningskontoret samlar årligen in detaljerad information om varje investeringsobjekt, inklusive aktiveringstidpunkt, avskrivningar, räntekostnader, driftkostnader och medfinansiering.

Regionrevisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsens respektive trafiknämndens styrning av investeringsverksamheten inom kollektivtrafiken kan skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning på sikt. Regionrevisorerna ser en inkonsekvens i regionstyrelsens beredning och rapportering till fullmäktige av regionens samlade investeringsutrymme under den kommande tioårsperioden.

Regionrevisorerna anser att även om Region Stockholms samlade investeringsutrymme under den kommande tioårsperioden beräknas och analyseras från grunden varje år, finns det en diskrepans mellan regionstyrelsens ambitioner att genomföra nya, omfattande kollektivtrafikinvesteringar som det uttrycks i budget 2026 och de ekonomiska bedömningar som framgår av regionstyrelsens tertialrapport per april 2025. I budgeten för 2026 lyfts behovet av stora nyinvesteringar, såsom utbyggnad av tunnelbanan till Bromma Parkstad och förlängning av Spårväg City, samtidigt som ekonomibilagan till tertialrapporten per april 2025 tydligt anger att ytterligare investeringar utöver beslutad investeringsplan inte är möjliga inom ramen för regionens ekonomiska handlingsutrymme.

Regionrevisorerna ser en otydlighet mellan dels den strategiska investeringsviljan, dels den finansiella kapaciteten som riskerar att skapa osäkerhet i regionstyrelsens investeringsstyrning. Det kan leda till att investeringar initieras utan att tillräcklig finansiering är säkerställd, vilket i sin tur kan påverka Region Stockholms förmåga att upprätthålla en långsiktigt god ekonomisk hushållning.

Regionledningskontorets förslag och motivering

I regionrevisorernas rapport framgår ett antal frågor som regionrevisorerna vill ha regionstyrelsens svar på. Regionledningskontoret lämnar följande kommentarer som svar på regionrevisorernas frågor.

Regionrevisorernas fråga:

- I sin beredning av budget 2026, togs hänsyn till trafiknämndens budgetunderlag där det framgår att trafiknämndens investeringsvolym inte är förenliga med nämndens nuvarande finansiella förutsättningar?

Regionledningskontorets kommentar:

Regionstyrelsen har i sin roll att väga samman nämndernas underlag mot en övergripande regional utveckling, där såväl kortsiktiga som långsiktiga ekonomiska ramar ingår.

Regionledningskontoret konstaterar att de bedömningar som ligger till grund för budgeten för året 2026 och planår 2027-2028 och den långsiktiga investeringsinriktningen för åren 2026-2035 bygger på en samlad analys av Region Stockholms behov, ekonomiska förutsättningar och prioriteringar.

Trafiknämnden lyfte i sitt budgetunderlag inför budget 2026 utmaningar kopplade till den treåriga driftsbudgeten 2026–2028 och resultatkravet. I trafiknämndens verksamhetsplan för 2026 beräknas ekonomin vara i balans under 2026–2027, men det finns en risk för underskott 2028, vilket förutsätter ytterligare intäktsökningar och kostnadsbesparingar för att hanteras. Trafiknämnden prioriterar därför åtgärder för att stärka intäkterna, öka kostnadseffektiviteten och anpassa utbudet för att skapa långsiktig hållbarhet och fler resenärer.

I budgetberedningen görs en avvägning mellan identifierade investeringsbehov inom kollektivtrafiken, prioriteringar över tid samt bedömningar av Region Stockholms samlade ekonomiska utveckling. Bedömning har gjorts på koncernnivå utifrån den tioåriga investeringsplanens påverkan på resultatutvecklingen, kopplat till

kapitalkostnader. I budget 2026 beräknas kapitalkostnadernas genomsnittliga andel av Region Stockholms totala intäkter för perioden 2026–2035 uppgå till 7,6 procent, vilket ligger i linje med riktvärdet, som är satt till under åtta procent.

Regionrevisorernas fråga:

- Förklara skillnaden mellan regionstyrelsens vilja att genomföra nya investeringar i enlighet med budget 2026 och de ekonomiska bedömningar som regionstyrelsen gjorde i tertialrapport per april 2025.

Regionledningskontorets kommentar:

Investeringsplanen i budgeten är ett strategiskt styrdokument som uttrycker inriktning och prioriteringar för kommande år, med en lång planeringshorisont. Eventuella skillnader mellan dokument ska därför inte tolkas som motstridiga bedömningar, utan som ett resultat av att förutsättningar, prioriteringar och analyser utvecklas över tid.

De ekonomiska bedömningarna som redovisades i tertialrapport per april 2025 utgick från tidigare beslutade investeringsplan och då kända förutsättningar. I samband med inkomna budgetunderlag ifrån nämnder och bolag i maj 2025 gjordes en ny bedömning utifrån de nya prioriteringar och förutsättningar som framkommit, vilket utgjorde underlag inför beslut om budget 2026.

Regionrevisorernas fråga:

- Vidare vill vi revisorer få regionstyrelsens syn på hur styrelsen har för avsikt att finansiera de nya investeringar som styrelsen hänvisar till i den beslutade budgeten för 2026.

Regionledningskontorets kommentar:

Finansieringen av nya investeringar förutsätts ske genom en kombination av prioriteringar inom investeringsramen, kassaflöde från den löpande verksamheten samt lånefinansiering i enlighet med regionens finansiella mål och riktlinjer. Därtill finns en process där investeringsobjekten prövas och beslutas i enlighet med riktlinjerna för investeringar. Uppföljning av investeringar i förhållande till budget sker löpande i den ekonomiska uppföljningen under året.

Utifrån regionfullmäktiges beslutade budget för 2026 förväntas den totala investeringsbudgeten för åren 2026–2028, som ligger på 61,3 miljarder kronor, finansieras till 73 procent av medfinansiering och positivt

kassaflöde från den löpande verksamheten. Resterande 27 procent förväntas finansieras genom lånefinansiering.

I budget 2026 anges dessutom skrivningar om ytterligare ambitionshöjningar samt om initiering av olika utredningar och förstudier kopplade till dessa, såsom Bromma Parkstad och Spårväg City. Dessa åtgärder befinner sig dock i ett tidigt skede och kan därför ännu inte ligga till grund för beslut om hela investeringsutgiften, i väntan på att dessa utretts. Om Region Stockholm senare beslutar att genomföra dessa ambitionshöjningar, måste regionen överväga hur de ytterligare investeringarna ska finansieras, exempelvis genom ökad medfinansiering, omprioritering av investeringar i den befintliga investeringsplanen eller intäktsförstärkningar.

Sammantaget anser regionledningskontoret att det finns en sammanhängande process för de bedömningar som gjorts i tertialrapporteringen, budgetberedningen och den beslutade budgeten för 2026.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Regionrevisorernas rapport nr 4/2025
Infrastrukturinvesteringarnas effekt på god ekonomisk hushållning

Beslutsexpediering

1. Regionrevisorerna

Godkänd av Emma Lennartsson, 2026-02-09